

‘Ik hoop dat docent en leerling straks naar buiten móeten’

Veel mensen hebben talloze “groene” vragen waarop zij geen antwoord weten. Het groene – landbouw – onderwijs kan die vragen oplossen, maar dan moeten ze elkaar wel weten te vinden. Daar wil Dinand Ekkel aan bijdragen met het programma Groene kennis voor en door burgers.

Een ingrijpende verandering in de manier van lesgeven. Dat is wat Dinand Ekkel voor ogen staat. Als programmaleider van het programma Groene kennis voor en door burgers van de Groene Kennis Coöperatie en werkzaam bij de Christelijke Agrarische Hogeschool Dronten heeft hij zich grondig verdiept in de voordelen van groen in de omgeving. En dat zijn er nogal wat. Ekkel haalt wat recente studies aan: gestreste mensen kunnen beter met hun stress omgaan als ze groen in hun omgeving hebben, kinderen spelen meer buiten in groene en ruimere wijken en mensen voelen zich gezonder in een groene omgeving. Ook gaat Ekkel ervan uit dat als kinderen meer weten over de herkomst van hun voedsel, ze eerder kiezen voor een gezonde variant.

Mensen beseffen dit ook en vragen om meer groen in hun omgeving. Zorginstellingen, woningcorporaties, scholen en gemeenten komen ook steeds vaker met plannen voor de inrichting van een tuin of moestuin. Maar de groene kennis ontbreekt bij hen. Zij hebben niet geleerd hoe je een groen terrein het beste kunt inrichten en beheeren, en ze kunnen al helemaal niet laten zien hoe voedsel geproduceerd wordt. Onderwijsinstellingen kunnen uitkomst bieden, denkt Ekkel. Zij hebben die kennis wel en willen graag dat hun leerlingen leren werken op het snijvlak van groen en niet-groen. Maar dan moeten docenten en leerlingen wel uit hun vertrouwde klaslokalen komen en in contact treden met die niet-groene “buitenwereld”.

>> Wat heeft een groene onderwijsinstelling eraan om in contact te komen met burgers?

‘Het is belangrijk dat groene instellingen uit dat groene domein vandaan komen om verbinding te zoeken met de samenleving. Minister Verburg zegt toch ook dat zij minister is van zestien miljoen mensen? Onze leerlingen komen straks terecht op plekken waar groen en niet-groen elkaar raken. Bijvoorbeeld in een grote zorginstelling met een moestuin waar aardbeien worden geteeld, zodat de bewoners ze in het voorjaar zelf kunnen plukken. Daar heb je groene kennis voor nodig, maar wel hele andere kennis dan van een professioneel aardbeiteeltbedrijf. Daar komt intermenselijk en pedagogisch veel meer bij kijken.’

>> Is er nergens contact tussen onderwijs en algemene instellingen?

‘Ja, het is er wel eens maar incidenteel. Dan is er een enthousiaste leraar die bijvoorbeeld een streekmarkt organiseert. Maar als die persoon wegvalt, is het gelijk gedaan met zo’n initiatief. Bovendien is het aanbodgericht. Er zit geen visie achter.’

>> Hoe is dat te veranderen?

‘Ik hoop dat scholen straks bruggen gaan slaan naar burgers. Dat ze via dit programma gaan toeren door de regio om te horen wat voor vragen er leven bij de instellingen die burgers vertegenwoordigen. Het onderwijs kan dan aan de slag met die vragen. Vervolgens moeten ze deze werkwijze ook duurzaam verankeren in het curriculum van de scholen. Dan móet een docent voor die vragen wel op zoek gaan buiten de school en hangt het vervolg niet alleen af van een bevlogen docent, wat tot nu toe vaak het geval was. Binnen het programma hebben we nu tien projecten lopen op drie thema’s: voeding, groenbeleving en de waarde van het platteland.’

>> Zitten de scholen wel te wachten op meer contact met burgers?

‘Het klopt dat de ene school enthousiaster is dan de andere. Daarom willen we als programmateam de contacten met scholen versterken. We gaan dagen op de scholen organiseren om de successen van onze projecten te delen. Zoals het voorbeeld van AOC de Groene Welle in Hardenberg. Deze school heeft al bepaald dat hun leerlingen veel meer in contact moeten komen met burgers. Samen met de Natuur en Milieu-educatiecentra gaan ze vier workshops organiseren op alle scholen in Hardenberg. Het bestuur van zo’n school ziet de relatie met burgerinstellingen als strategische innovatie voor zijn leerlingen en docenten. Dat is winst.’

>> Hoe ziet dat er in het onderwijs uit?

‘Een groene school kan bijvoorbeeld in het curriculum opnemen dat leerlingen een les verzorgen op een basisschool. De leerling

moet dan zelf informatie opzoeken over bijvoorbeeld het houden van konijnen en dat doorgeven aan de kinderen. Op die basisschool wordt de groene leerling geconfronteerd met vragen van kinderen, die wellicht een eye-opener kunnen zijn. Als het over kalveren gaat, kan zo'n kind vragen waar de moeder is. Dat is een vraag waar in het groene domein minder over wordt nagedacht. Zo leert zo'n leerling te luisteren naar wat er leeft in de samenleving, waar hij later wat mee kan doen, bijvoorbeeld door een open dag te organiseren op zijn eigen bedrijf.

>> Dan heeft u het over een flinke verandering in het onderwijs.

'Je hebt het eigenlijk over een systeeminnovatie in het onderwijs. Dat is inderdaad niet gemakkelijk. We beginnen in ieder geval met de scholen die nu al belangstelling tonen. En volgend jaar hebben

we een nieuwe ronde projecten, waarbij we strenger dan nu gaan selecteren op innovatieve arrangementen, zodat scholen de instellingen echt gaan opzoeken.'

>> Hoe weet u wat de effecten van de projecten zijn? Kunnen leerlingen beter overweg met vragen van burgers? En dragen de contacten uiteindelijk bij aan een beter welbevinden van burgers?

'Ja, we gaan er inderdaad vanuit dat je via kennis tot bewustwording en uiteindelijk gedragsverandering komt. Of dat gebeurt weet ik niet. Dat wil ik graag gaan meten, het liefst samen met onderzoekers van Wageningen UR. We zijn in gesprek over hoe je dat het beste kunt doen.' LN